

Рекомендації батькам і педагогам

1. Подолати власний авторитаризм і побачити світ з позиції дитини.
2. Пам'ятати, що дитина – унікальна особистість. Тому неприпустимо порівнювати її з іншими дітьми. Необхідно цінити її індивідуальність, підтримувати і розвивати дитину.
3. Знати сильні і слабкі боки дитини і враховувати їх.
4. Виявляти щиру зацікавленість в діях дитини і бути готовими до емоційної підтримки.
5. У батьках і педагогах дитина має бачити людей, готових надати їй особисту підтримку і прийти на допомогу.
6. Педагогам – виховувати в дітях безмежну повагу до батьків, які дали їм життя і приклади чимало душевних і фізичних сил для того, щоб вони росли здоровими і щасливими.
7. Батькам – формувати в дітей довіру до педагога, брати активну участь у корекційно-освітньому і виховному процесі.
8. Педагогам – враховувати побажання і пропозиції батьків.
9. Батькам і педагогам – поважати все, що створюється дитиною (розвідь, пісня, проробка, малюнок тощо), захоплюватися її ініціативою і самостійністю, що сприяє формуванню в дитині впевненості в собі і власних можливостях.
- 10.Батькам і педагогам виявляти розуміння, делікатність, терпимість і такт під час виховання і навчання дитини. Допомагати їй знаходити власну точку зору в різних ситуаціях і не ігнорувати її почуття та емоції.

- ❖ дитину постійно критикують, вона вчиться ненавидіти;
- ❖ дитину висміюють, вона стає замкненою;
- ❖ дитину хвалять, вона вчиться бути благородною;

- ❖ дитину підтримують, вона вчиться цінувати себе;
- ❖ дитина росте в докорах, вона вчиться жити з почуттям провини;
- ❖ дитина росте в терпимості, вона вчиться розуміти інших;
- ❖ дитина росте в чесності, вона вчиться бути справедливою;
- ❖ дитина росте в безпеці, вона вчиться вірити в людей;
- ❖ дитина живе в розумінні і дружелюбності, вона вчиться знаходити любов у цьому світі.

Дієта для тих, хто хоче стати толерантним

Понеділок	Спілкуючись з людьми дивись їм в очі. Привітайся з усіма.
Вівторок	Намагайся не нав'язувати іншим свою власну волю. Вислухай їхню думку.
Середа	Зроби для кого-небудь добру справу так, щоб ця людина не узнала, що добро іде від тебе.
Четвер	Не виявляй до оточуючих такого ставлення, якого ти не хочеш відчути на собі.
П'ятниця	Намагайся гарно виглядати. Говори з усіма тихим голосом.
Субота	Запиши 5 позитивних якостей, які характеризують тебе і твою подругу.
Неділя	Знайди 3 привода, щоб сказати „дякую” твоїм домашнім.

Заповіді для батьків

1. Не чекай, що твоя дитина буде такою, як ти, або такою, як ти бажаєш.
Допоможи їй стати не тобою, а собою.
2. Не вимагай від дитини плати за все, що ти для неї зробив.
3. Не перенось на дитину свої образи, щоб з віком не їсти гіркий хліб.
Адже що посіш, то й пожнеш.
4. Не стався до її проблем зверхньо. Життя дане кожному відповідно до сил, і будь впевнений – їй вона важка не менше, ніж тобі, а може, й більше, адже в неї немає досвіду.
5. Не принижуй.

6. Не муч себе, якщо не можеш зробити щось для своєї дитини. Муч, якщо можеш, але не робиш. Пам'ятай: для дитини зроблено недостатньо, якщо не зроблено все.
7. Умій любити чужу дитину. Ніколи не роби чужому те, що не бажав би, щоб робили твоїй.
8. Люби свою дитину будь-якою – не талановитою, невдахою, дорослою. Спілкуючись із нею, радій, тому що дитина – це свято, яке поки ще з тобою.

Поради педагогам

(Якщо до Вас прийшли батьки)

1. Намагайтесь уважно слухати Вашого співрозмовника.
2. Проявляйте зацікавленість розмовою – кивайте головою, промовляйте „так”, „угу”, утримайтесь від зауважень у ході розмови, а після монологу співрозмовника поставте йому кілька питань.
3. Уточніть, яке прохання чи вимогу Вас просять виконати. Якщо прохання чи вимога на Ваш погляд нереальні. Спробуйте знайти „золоту середину” у вирішенні ситуації. Якщо батьки продовжують наполягати на своїх вимогах, спробуйте довести ситуацію до абсурду. „Кожній людині даний розум, який нею керує, і бажати, щоб кожний міркував так, як я, все одно, що бажати, щоб кожний був мого росту і мав мою будову тіла”.
4. Намагайтесь зберегти спокійний стан духу – Ви мудра людина і здатні впоратися з будь-якою ситуацією, але не намагайтесь одразу ж вирішити її.
5. Якщо після розмови у Вас залишився неприємний осад, спробуйте наступне:

вимийте дошку;

порвіть непотрібний папір;

проконтролюйте своє дихання – воно має бути глибоким, рівним, поєднайте своє дихання і рахунок до 10;

зручно сядьте на стілець, закрийте очі і спробуйте викликати приємний для Вас спогад;

якщо Ви стали почувати себе краще, то можете вийти в коридор, піднятися на другий поверх тощо;

6. Незалежно від результату Вашої бесіди пам'ятайте, що навколо Вас люди і вони не в чому не винні.

Ділова гра

„Чи вміємо ми спілкуватися?”

У класі почалася суперечка на підвищених тонах. Ваша реакція:

1. Не беру в ній участі.
2. Лише коротко висловлююся на захист тієї точки зору, яку вважаю правильною.
3. Активно втручаюся і „викликаю” вогонь на себе.

Чи виступаєте Ви на зборах з критикою керівництва?

1. Ні.
2. Тільки якщо маю на це вагоме підґрунтя.
3. Критикую завжди і по будь-якому приводу.

Чи часто Ви сперечаєтесь з друзями?

1. Тільки жартома, якщо люди не ображаються.
2. Лише по принциповим питанням.
3. Суперечка – моя стихія.

Ви стоїте у черзі. Як Ви реагуєте, якщо хтось намагається пройти вперед?

1. Обуррюся в душі, але мовчу: собі дорожче.
2. Роблю зауваження – треба ж вчити грубіяна гарній поведінці.
3. Проходжу вперед і починаю слідкувати за порядком.

Дома в обід подали недосолений суп. Ваша реакція.

1. Не буду здіймати галас через дрібницю.
2. Мовчки візьму сільницю.
3. Не втримаюся від зауважень і, можливо, демонстративно відмовлюся від їжі.

На вулиці чи в транспорті Вам наступили на ногу...

1. З обуренням дивлюся на кривдника.
2. Сухо без емоцій роблю зауваження.
3. Висловлюся, не задумуючись над словами.

Хтось у сім'ї купив річ, яка Вам не подобається.

1. Промовчу.
2. Обмежуся коротким, але тактовним коментарем.
3. Скажу все, що я про це думаю.

Не поталанило, на вулиці в лотерею програли багато грошей. Як Ви до цього поставитеся?

1. Намагатимуся здаватися байдужим, але дам собі слово ніколи більше не брати участь в цьому.
2. Не буду приховувати прикрість, але поставлюся до цього з гумором, пообіцяю взяти реванш.
3. Програш зіпсую мені настрій, подумаю, як помститися кривдникам.

Оцінки „1” – 4 бали, „2” – 2 бали, „3” – 0 балів.

22–32 бали. Ви тактовні та миролюбні, ухиляєтесь від суперечок і конфліктів, уникаете критичних ситуацій на роботі і вдома. Вислів „Платон мені друг, але істина дорожче” не може бути Вашим девізом. Вас інколи називають

пристосованцем. Наберіться сміливості і, якщо обставини потребують, висловлюйтесь принципово, не дивлячись на особи.

12–20 балів. Вас називають конфліктною людиною. Але це перебільшення. Ви конфліктуєте, тільки якщо немає іншого виходу, коли всі інші засоби вичерпані. Ви здатні міцно відстоювати свою думку, не думаючи, як це відіб'ється на ставлення до Вас товаришів. При цьому Ви не „входите за межі”, не принижуєтесь до образу. Все це викликає повагу до Вас.

До 10 балів. Суперечки і конфлікти – це Ваша стихія. Адже Ви любите критикувати інших, а якщо чуєте зауваження у свою адресу – можете „з’їсти людину живцем”. Це критика заради критики. Не будьте egoїстом. Дуже складно доводиться тим, хто з Вами поруч. Ваша нестриманість відштовхує людей. Чи не тому у Вас немає справжніх друзів? Намагайтесь приборкати свій характер.